

Hallituksen esitys Eduskunnalle anonyymiä todistelua ja peitepoliisin oikeutta osallistua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotukset anonyymiä todistelua ja peitetoimintaan osallistuvan poliisin oikeutta osallistua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan koskevaksi lainsäädännöksi.

Ehdotuksen mukaan todistajaa tai muuta todistelutarkoituksessa kuultavaa voitaisiin kuulla oikeudenkäynnissä siten, ettei kuultavan henkilöllisyys paljastuisi. Anonyymi todistelu tulisi kyseeseen vain kun virallisen syyttäjän ajama syyte koskee rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kymmenen vuotta vankeutta. Syylliseksi tuomitseva tuomio ei saisi perustua ainoastaan tai pääasiallisesti anonyymiin todisteluun.

Anonymiteetistä päättäisi tuomioistuin. Anonymiteetistä päättänyt tuomari ei voisi käsitellä pääasiaa, eikä pääasian käsittelevä tuomari saisi kuultavan henkilöllisyyttä tietoonsa. Vastajaajan etuja valvoisi julkinen asiamies. Oikeudenkäynnin, sen aineiston ja päätöksen julkisuutta olisi rajoitettava, kun anonymiteetistä päätetään.

Ehdotukseen sisältyvät myös säännökset siitä, miten asianomistaja voisi yksin nostaa syytteen tai tehdä rikosilmoituksen anonyymisti kuultua henkilöä kohtaan perättömästä lausumasta tai tähän liittyvästä virkarikoksesta.

Esityksessä ehdotetaan myös, että poliisilakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan peitetoimintaa suorittavalle poliisimiehelle voitaisiin antaa lupa osana peitetoimintaa osallistua järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan. Luvan myöntämisestä päättäisi tuomioistuin. Edellytyksenä olisi, että peitetoiminnan kohteena on rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kymmenen vuotta vankeutta. Lisäksi edellytetään, että osallistumisella voitaisiin arvioida olevan erityisen tärkeä merkitys rikoksen estämiselle, paljastamiselle tai selvittämiseksi. Tuomioistuimen luvalla peitepoliisi saisi myös osallistua peitetoiminnan kohteena olevaan rikokseen vaikuttamalla rikoksen tekemisen aikaan ja paikkaan tai muulla tähän rinnastettavalla tavalla, jos rikos on tekeillä tai on perusteltua syytä olettaa, että rikos tehtäisiin ilman poliisimiehen myötävaikutustakin. Lisäksi poliisimies saisi peitetoimintaa suorittaessaan syyllistyä eräisiin rikkomuksiin, jos se on välttämätöntä peitetoiminnan paljastumisen estämiseksi.

Poliisilaissa säädettäisiin myös siitä, miten rikollisryhmän toimintaan osallistumisesta raportoitaisiin ja milloin peitetoiminnasta olisi kerrottava rikoksesta epäillylle. Ehdotukseen sisältyy myös säännös rikolliseen toimintaan osallistumisesta aiheutetun vahingon korvaamisesta.

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden vahvistamisesta.